

3.5 Metodický blok č. 5 (Empatie, konsensus a spolupráce) – 2 hodiny

První blok druhého dne projektového vyučování je věnován aktivitám a cvičením, které jsou zaměřeny na rozvoj spolupráce ve skupině, diskuze a porozumění druhým. Účastníci si tak mají uvědomit, jak se lidé dorozumívají mezi sebou, jaké plynou výhody a nevýhody ze společného vymýšlení, dorozumívání a komunikace.

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

V rámci první hodiny realizuje pedagog s účastníky několik cvičení, jejichž cílem je skupinu nastartovat a motivovat. Následně rozdělí účastníky do náhodných dvojic, které společně realizují aktivity zaměřené na poznávání druhých a na to, jakým způsobem si názory o druhých vytváříme. Na konci první hodiny zahájí učitel aktivitu hledání 7 věcí pro šťastný život, která je zaměřená na rozvoj spolupráce, komunikace a hledání konsensu ve skupině.

Metody

diskuze, rozehrávající aktivity, práce ve dvojicích

Pomůcky

papír, fixy, flipchart, shrnutí téma pro žáky viz příloha č. 4.7

Podrobně rozpracovaný obsah

První hodina slouží k naladění žáků na další práci v rámci projektového dne a zahajujeme v ní aktivitu 7 nejdůležitějších věcí pro šťastný život. K hodině nejsou určeny žádné speciální materiály pro žáky.

V úvodu udělá učitel s účastníky kolečko, při kterém každý odpoví na otázku: Jakou zajímavou informací (neosobní) jste se v poslední době dozvěděli? A poté seznámí žáky s programem dne – první část bude zaměřena na procvičování skupinové komunikace a spolupráce (90 min), druhá část bude zaměřena na tvorbu rádiového podcastu (2x 90 min).

Následuje cvičení na procvičení empatie a poznávání druhých prostřednictvím rozhovoru, vytváření úsudku o druhých. Cílem cvičení je zároveň, aby se žáci vypovídali.

Cvičení ve dvojicích – Co kdo má rád?

Čas: 30 min

Metody: hra ve dvojicích

Cílem je, aby si žáci uvědomili, jakým způsobem si vytvářejí názory o druhých a do jaké míry se do nich dokáží vcítit.

- Požádejte účastníky, ať se v kruhu bez mluvení rozesadí dle abecedy nebo dle vzdálenosti, z jaké cestují do školy, poté ověřte správnost uspořádání.
- Rozdělte účastníky do dvojic a nechte účastníky tři minuty ve dvojicích mluvit na libovolné téma, jeden se ptá a druhý odpovídá a naopak.
- Účastníci se posadí v utvořených dvojicích proti sobě a zavřou oči a představují si kolegu, který sedí naproti nim. Potom oči otevrou a baví se společně o tom, na co při té představě zapomněli.
- Účastníci opět zavřou oči a učitel jim říká různá tvrzení na libovolné téma. Každý z účastníků zvedne ruku, pokud si myslí, že dané tvrzení platí na kolegu ve dvojici. Následně oči otevrou a

ověř si, zda hádali správně. Příklady otázek: Má Váš kolega/kolegyně boty s tkaničkami? Černé kalhoty? Něco bílého na sobě? Vymaloval/a by si pokoj raději oranžově než žlutě? Vybral by si jako domácí zvíře raději rybičky než křečka?

Při reflexi na konci druhého cvičení se s žáky učitel zabývá tématem empatie a naslouchání druhým, vytváření předsudků o druhých v rámci komunikace (viz příloha č. 5.6).

7 nejdůležitějších věcí v životě ve dvojicích

Čas: 60 min

Metody: práce ve dvojicích skupinová práce, diskuze

Pomůcky: flipchart, fixy a papír A4 do každé skupiny, způsoby hlasování pro učitele (viz příloha č. 5.6)

Dalším úkolem pro vytvořené dvojice je společně se dohodnout na sedmi věcech, které jsou důležité pro šťastný život. Cílem aktivity je procvičit si dorozumívání, způsoby komunikace v malých i velkých skupinách.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

V druhé hodině pokračujeme s žáky ve vytváření seznamu 7 společných věcí pro šťastný život. Žáci pracují nejprve v malých skupinkách, které se postupně spojují. Na konci diskutuje o tématu celá třída. Cílem aktivity je procvičení spolupráce, komunikace a hledání konsensu ve skupině. Účastníci si tak mají uvědomit, jak se lidé dorozumívají mezi sebou, jaké plynou výhody a nevýhody ze společného vymýšlení, dorozumívání, komunikace. Jakým způsobem funguje komunikace v malých a velkých skupinách

Metody

diskuze, práce ve skupinách

Pomůcky

papír, fixy, flipchart, shrnutí téma pro žáky (viz příloha č. 4.8), způsoby hlasování pro učitele (viz příloha č. 5.6)

Podrobně rozpracovaný obsah

Když mají dvojice svůj seznam vymyšlený, spojte dvojice do skupinek po 4 (případně po 5) a opět se skupinka musí společně dohodnout na 7 věcech, které jsou nejdůležitější pro šťastný život. Tentokrát navíc platí pravidlo, že každý ve skupince má právo veta, tj. že kdokoliv může se seznamem či jeho částí nesouhlasit. Pokud jeden nesouhlasí, nemohou ho ostatní přehlasovat, všichni se musejí na seznamu shodnout. Právo veta může každý použít pouze jednou. Na vytvoření seznamu mají cca 5–7 min. Poté ať si žáci sednou všichni do kruhu a diskutují o tom, jaké jsou rozdíly mezi tím, když vymýšleli věci ve dvou, ve čtyřech nebo v pěti.

Po diskusi spojte účastníky do dvou velkých skupin (náhodně složených) a dejte jim stejný úkol, tedy dohodnou se na sedmi věcech, které jsou nejdůležitější v životě. Skupina na to má čtyři minuty. Skupiny se mohou inspirovat výstupy z práce v menších skupinkách. Už neplatí právo veta. Zapiší výsledky na flipchart nebo na tabuli. Po limitu 4 minut si účastníci sednou do kruhu a přichází závěrečná diskuze. Diskutujte:

- 1) O zkušenostech ze skupinové práce (Bylo složité se dohodnout proč ano, proč ne? Jak rozhodování probíhalo?) → Ve větší skupině dochází k rozdělení rolí, většinou se najde někdo, kdo se bude snažit skupinu řídit, převeze zodpovědnost, aby dosáhla nějakého výsledku. Tato snaha může být ale příliš úporná a může umlčet slabší hlasy, kteří pak mohou být z výsledku naštvaní. → Toto právě ošetřuje právo veta.
- 2) O finálním společném seznamu 7 nejdůležitějších věcí pro šťastný život Porovnejte výstupy z poslední skupinové práce (dva seznamy 7 nejdůležitějších věcí) a vytvořte z nich jeden seznam 7 nejdůležitějších věcí pro šťastný život pro celou třídu. Věci, které jsou stejné, slučte. O sloučení podobných věcí znovu s účastníky diskutujte. U věcí, které jsou rozdílné, je nutno rozhodnout, které jsou důležitější. Diskutujte s účastníky o tom, jaké existují další způsoby rozhodování ve velkých skupinách, mimo ty, které již byly použity (aklamace, konsensus). Účastníci by sami měli definovat: hlasování tajné a veřejné, los, autorita (expert, diktátor, nejstarší z kmene), pomocí zvolených/vybraných zástupců (volení papeže), všeobecný souhlas (např. v Evropské unii). Porovnejte s žáky, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých přístupů. Zeptejte se účastníků, jak by rozhodli, které rozdílné věci v seznamu zachovat. V nejzazším případě je možné i hlasovat.

Na konci výukového bloku rozdejte žákům shrnutí témat probraných v rámci výukového bloku – Empatie, konsensus a spolupráce (viz příloha č. 4.8)

